

Priveditve na Črnučah

Na Črnučah so tudi letos v počastitev občinskega praznika 24. junija, ki je tudi njihov krajevni praznik, pripravili vrsto prireditev. Vse imajo še posebno slovesen značaj, saj so posvečene letošnjim pomembnim jubilejem.

V preteklem tednu je OO ZSMS Črnuče-Nadgorica pripravila delovno akcijo »Očistimo Črnuče«, na kateri je sodelovalo okoli 50 mladink in mladincev, in košarkarski turnir mladinskih ekip Črnuč, na katerem so se pomerile 3 ekipe mladincev in 2 ekipe mladink. Po košarkarskih tekmah so mladinke in mladinci OO ZSMS in osnovne šole Maksa Pečarja izvedli kulturni program, zatem pa poslušali koncert rock glasbe ansambla Begnograd. Tudi Društvo upokojencev je pripravilo športno tekmovanje, in sicer balinanje za prehodni pokal na balinišču za krajevno skupnostjo Črnuče. Pomerile so se ekipe upokojencev, ZZB, planinskega društva in mladinske organizacije. K praznovanju občinskega praznika in letošnjih obletic pa so prispevali tudi črnuški osnovnošolci, ki so v kinodvorani na Črnučah pripravili dve predstavi igrice Frana Milčinskega Mogočni prstan.

Občane vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo tudi ostalih prireditev na Črnučah:

— v četrtek, 23. 6. 1977 ob 19. uri bo v kinodvorani na Črnučah proslava praznika; nastopili bodo: moški pevski zbor, recitacijska skupina o. š. Maksa Pečarja in harmonikarski orkester; na proslavi bo Društvo upokojencev razvilo svoj prapor.

— istega dne ob 20.30 pa bo na Taboru nad Črnučami zagorel kres.

— v petek, 24. 6. in soboto, 25. 6. bo na igrišču pod osnovno šolo nogometni turnir, na katerem bodo nastopili NK Črnuče, NK Ježica in ekipe GP Bežigrad, Energoinvesta, Elme in mladinskega kluba Črnuče.

— v nedeljo, 3. 7. 1977 pa bo Gasliško društvo Črnuče proslavilo 65-letnico svojega obstoja z gasliško parado.

Atanasije Popović: Motiv iz toplinice Vareš, 1925, tempera

DAN TREBINJA ZA BEŽIGRADOM

Razstavo si velja ogledati

cegovske udarne divizije, ki je s slovenskimi enotami NOV osvobodila Ljubljano.

Atanasije Popović (1885—1948) pripada prvi generaciji slikarjev Hercegovine, ki so se umetniško izraževali v evropskih slikarskih sredstvih. Čeprav je bil vzgojen v duhu strogega akademizma, je težil za novimi umetniškimi tokovi, se zavzemal za nove poglede in za moderne likovni izraz. Njegov talent je prišel najbolj do izraza v portretiranju, uspešno pa je ustvarjal tudi pejsaže, mrtve prirode in akte. Spoprijel se je z vsemi slikarskimi tehnikami: oljem, tempero, akvarelom, risbo. Najboljša so njegova olja. Motivi, ki jih je uporabljal, so zelo raznovrstni. To so predvsem morje, ulice Dubrovnika, liki ljudi, Trebinje, Trebišnjica itd. Popović je eden prvih bosansko-herce-

govskih slikarjev, ki ga je zanimala tudi socialna problematika: tegobe rudarjev, hvarjev in gozdarjev. Na razstavi v Bežigradski galeriji bo 23 njegovih slik.

V manjšem delu Bežigradske galerije pa bo razstavljenih 4 do 5 panojev fotografij z borbene poti 29. hercegovske udarne divizije, ki je dala 53 narodnih herojev in ki je pod vodstvom narodnega heroja, komandanta divizije Vlada Segrta, v Sloveniji sodelovala pri osvoboditvi Ilirske Bistrice, Trsta, Ljubljane, Skofje Loke, Kranja, Tržiča in drugih slovenskih krajev. Njena pomoč pri osvoboditvi Ljubljane je tudi rodila idejo o pobratenju z našo občino.

Slovesna otvoritev razstave bo simbolično obeležila prvi trebinski dan za Bežigradom.

STANE KOMAN

ZA DAN BORCA V LOKVE

Občinski odbor Zveze borcev NOV Bežigrad nas je obvestil o programu proslave ob dnevu borca 4. juliju. Osrednja proslava dneva borca bo letos v Beli krajini v Lokvah pri Črnomlju. Za vse udeležence proslave bo zagotovljen brezplačen prevoz z vlakom. Odhod vlada bo

3.7. ob 6. uri 25, povratek pa bo istega dne ob 18. uri 30 iz Črnomlja.

Pričetek proslave bo ob desetih v Lokvah.

Vsi borci in drugi občani, ki bi se želeli udeležiti proslave, naj se javijo krajevnim organizacijam Zveze združenj borcev NOV. B. REPE

PREDVOJNO DELOVANJE KOMUNISTOV V NAŠI OBČINI

(Nadaljevanje in konec)

Ne ovaduška poročila ježiškega župana in zasledovanje njegovih žandarjev in ne nasilni ukrepi niso mogli ustaviti naraščajočega gibanja ljudske fronte. Delovni ljudje občine Ježica in tedanjega mestnega predela Bežigrada so podprli politiko Komunistične partije tudi na demonstracijah, ki so v obdobju do okupacije sledile raznim notranjim in zunanjim političnim dogodkom.

»VZAJEMNOST« — LEGALNA OBLIKA DELOVANJA KOMUNISTOV

Ob razglasitvi šestojanuarske diktature leta 1929 je bil predsednik vlade armadni general Živković. V začetku junija 1937 je Živković prišel v Slovenijo na agitacijski pohod kot predsednik obnovljene fašistične JNS (jugoslovanska nacionalna stranka). 5. junija je obiskal Ljubljano, kjer ga je množica pozdravila z gnili jajci, kamenjem in palicami. Pripadniki ljudske fronte iz občine Ježica so ga na čelu s komunisti pričakali pred hotelom Union, kjer so ga obsuli s starimi jajci.

Proti fašizmu in za nacionalno svobodo so se zavedni občani Ježice izrekli tudi na demonstracijah ob priključitvi Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji. Na demonstracijah ob češkoslovaških dogodkih 1938 in ob zasedbi Češkoslovaške marca 1939 so manifestirali tudi bratstvo češkemu in slovaškemu narodu. Svojo pripadnost in simpatije do KP so pokazali tudi na državnoborskih političnih leta 1938, ko so glasovali za listo kmečko delavskega gibanja, na izredno burnih demonstracijah ob vdoru nemških čet na Poljsko in ob skrajno sramotnem pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu.

Da bi bili tokovi ljudske fronte še silnejši, so si komunisti prizadevali tudi za legalne oblike svojega delovanja. Taka oblika je bilo delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, ki so jo ustanovili 3. marca 1938 v

ginjske demonstracije, ki jih je organizirala KP z geslom: »Hočemo kruha, miru in svobode!«

Velika protidraginjska demonstracija je bila tudi na Ježici. O njej so se komunisti poprej pogovorili na množičnih sestankih v gostilni »Pri ruskem carju« in pri Francu Pečarju v Črnučah. Pri pripravi na demonstracijo so sodelovali tudi skojevci s tem, da so na izpostavljenih krajih z minijevno barvo napisali priložnostna gesla, med katerimi je bilo še posebej veliko na betonskem nasipu pri črnuškem mostu.

Po teh pripravah se je 7. septembra 1940 zbralo pred občinsko upravo na Ježici okrog 250 ljudi, ki so kljub pritisku žandarjev in kljub policijskemu odredu, pripravljenemu na strel, zahtevali svoje pravice. Na demonstraciji je predstavnik KP prebral resolucijo, tiskano v ilegalni tehniki CK KPS v Tacnu, z zahtevo po uvedbi kontrole nad cenami in za naslonitev na Sovjetsko zvezo. Resolucija je bila prebrana tudi na protidraginjski demonstraciji pred ljubljanskim magistratom, ki jo je organiziral okrožni komite KPS Ljubljana in na kateri je kot član CK KPS govoril Viktor Stopar. Da bi se mogli udeležiti demonstracije, so delavci tovarne Eifler tega dne ustavili delo.

Ko je bil 1939. leta sklenjen nenapadni pakt med Sovjetsko zvezo in Nemčijo, je Jugoslavija kot zadnja država v Evropi priznala prvo socialistično državo. V težnji po prijateljstvu in naslonitev na SZ so se vrstile razne akcije za ustanovitev Društva prijateljev SZ, za kar je bilo treba zbrati podpise. Akciji so se pridružili tudi komunisti rajona Ježica. Za ustanovitev Društva prijateljev SZ se je izreklo domala vse prebivalstvo v občini, razen skrajnih klerofašistov in njihovih privrženecv.

PRIPRAVLJENI NA OBOROŽEN BOJ

Strnjene vrste delovnih množic, ki so spoznale kje je laž in kje resnica, so vnesle zmedo med buržoazne fašistične oblasti, ki

Iz iskre plamen

Stožicah. Po preselitvi v hišo Andreja Kumarja se je društvo 1939. leta preimenovalo v delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« Ježica.

Pri organizaciji »Vzajemnost« so si najbolj prizadevali Mile Smolinsky in Cene Stupar ter socialist Ivan Koman, ki je bil ob ustanovitvi društva izvoljen za njegovega predsednika. Ivan Koman je aktivno deloval tudi v akcijah ljudske fronte in pozneje v zvezi delovnega ljudstva Slovenije.

»Vzajemnost«, pri kateri je delovalo več krožkov, je redno pravejala marksistična predavanja. Predavatelji — Mile Smolinsky, Cene Stupar, Viki Šlander in Vlado Krivic, ki je bil tudi sicer stalni obiskovalec društva — so člane tudi sproti seznanjali z notranjimi in zunanjimi političnimi dogodki. O teh dogodkih je objavljali tudi stencas, ki ga je urejal Mile Smolinsky in po njegovem odhodu k vojakom Cene Stupar. Ker se je za stencas zelo zanimala žandarmerija, so ga podnevi pritrtili zunaj vrat in v njem objavili le društvena obvestila, zvečer pa je bil stencas znotraj vrat in je bila njegova vsebina čisto političnega značaja.

Tudi izleti in razne druge akcije, ki so jih organizirali komunisti pod okriljem »Vzajemnost«, so bile preiščene pripravljene, kajti ovađuhi ježiškega župana so bili nenehno za petami posameznikom in skupinam. Društvo je organiziralo tudi več političnih zborovanj zveze delovnega ljudstva, ki so bila vsakič bolj množična.

Po zgledu komunistov z Ježice in Črnuč so v oktobru 1939 ustanovili podružnico »Vzajemnosti« tudi za Bežigradom.

ZA KRUH, MIR IN SVOBODO

Po zahrbtnem napadu Hitlerjevih čet na Poljsko, s čimer se je začela druga svetovna vojna, se je gospodarski položaj naglo slabšal, kar so močno občutili tudi delavci in kmetje v občini Ježica. Cene so naglo rasle, mezde pa so ostale na isti ravni. Kmete so obremenjevale razne davjave, zavoljo česar so zabredli v dolgove. Živila so bila racionalirana, ker se je z jugoslovansko pšenico, raznimi poljščinami in z jugoslovansko živino prehranjevala nemška vojska. Doma pa smo morali jesti majhne hlebce trdega, koruznega kruha.

Odmev na tako stanje so bile protidra-

so v svojem nemočnem besu lahko odgovorile le z nasiljem. Provokacije in zaporna povelja ter preiskave so bile na dnevnem redu. Pri Andreju Kumarju in Maksu Pečarju nenadne preiskave niso bile redkost. Tudi niso bili redki primeri, ko so žandarji kjerkoli se jim je zahotelo, ustavljali ljudi, jih osumili komunizma, jih šikanirali in psovali.

Največji dokaz nasilja pa sta bili koncentracijski taborišči, ki so ju po vzoru fašistične Italije in nacistične Nemčije ustanovili v Bileči in Medjurečju pri Ivanjci. V Medjurečju so internirali tudi Ivana in Staneta Bizjaka, Maksa Pečarja, Maksa Verhovnika in Martina Petriča s Črnuč ter Ivana Komana, Cirila Kalingerja in Romana Omahna z Ježice. Partijske celice so organizirale zbiranje pomoči za internirance in njihove družine ter akcije za izpustitev internirancev.

Ob napadu Hitlerjeve Nemčije na Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo je bilo v občini Ježica okrog 50 komunistov in okrog 35 skojevcev. Kmalu po okupaciji je bila občina spet razdeljena — Črnuče je zasedel nemški, Ježico pa italijanski okupator. Člani Komunistične partije so se znali prilagoditi tudi novim pogojem. Medtem ko so komunisti z Ježice skupaj s komunisti iz mestnega predela Bežigrad usmerili svojo dejavnost v utrjevanje partijskih celic in v ustanavljanje odborov Osvobodilne fronte, so se črnuški pripravljali na oborožen spopad z nemškim okupatorjem. Nemci so se namenili evidentirane črnuške komuniste aretirati, kar pa se jim ni posrečilo. Pravčasno obveščeni o nemških namerah so se 23. junija 1941 zbrali na Malem hribu nad Črnučami Janez Bizjak, Rezka Drugar, Jože Ravbar, Mile Spacapan, Cene Stupar, Maks Pečar in Zvonka Pečar. Ze naslednji dan, 24. junija pa so se utaborili v gozdu pod Rašico in ustanovili prvo partizansko skupino na severnem območju ljubljanskega okrožja KPS in le še čakali na znak za oborožen upor.

V spomin na ta dogodek je 24. junij proglašen za praznik naše občine, ki ga bomo letos ob Titovih jubilejih in ob 40-letnici KPS še posebej slovesno praznovali.

Po raznih virih priredila:

EDA KOMAVLI